

בקרבן ציבור הא הוי התראת ספק דילמא ישאלו הציבור על הבהמה הראשונה ויפקע איסור לאו דתמורה.

ואין לומר דכיון דסוף סוף לא חלה הקדושה על הבהמה השני' ואפ"ה לקי כדברי הגמ' תמורה, הה"ד אם ישאלו הציבור על הבהמה הראשונה ג"כ לא יפקע איסור לאו דתמורה, זה אינו, דעי' בנוב"י (מהדו"ת חלק אה"ע סי' קכ"ט) שכתב דאף דהדין דלא מהני ג"כ לקי מחמת דעבר אמירא דרחמנא, זה רק היכי דכל מה לא מהני הוא רק מחמת דעבר אמירא דרחמנא, אבל היכא דלא מהני גם מחמת טעמים אחרים שוב לא לקי ע"ש והדברים נודעין, וא"כ אם ישאלו הציבור על הבהמה הראשונה, ג"כ היה נפקע הקדושה מהבהמה השני' אף אם התורה לא אמרה דבקרבן ציבור לא חלה התמורה, וא"כ שוב לא ילקה בקרבן ציבור אם ישאלו הציבור, ושוב בקרבן ציבור לא ילקה דהוי התראת ספק דילמא ימצאו אחרת נאה הימנה וישאלו עלי', וא"כ גם בקרבן יחיד לא ילקה דהא הוי לאו הניתק לעשה.

ואי משום דהלאו כולל יותר מהעשה דהלאו נוהג גם בק"צ, מ"מ הא בקרבן ציבור גופי' ג"כ אין לוקה משום דהוי התראת ספק, א"כ שוב בקרבן יחיד אף דלא הוי התראת ספק, מ"מ שוב אין לוקה דהא הוי לאו הניתק לעשה, דהא בקרבן ציבור גופא לא לקי, ושוב לא הוי לאו כולל יותר מעשה, והוי כמו בכל נל"ע דלא הוי הלאו כולל יותר מהעשה, דהלאו נוהג בסומא, משום דגבי סומא כו"ע מודים אע"ג דמוזהר, אפ"ה אינו לוקה כהש"ס ב"ק (פ"ח), ובכה"ג לא הוי נל"ע, והכ"נ בתמורה כנ"ל. ודו"ק היטב.

וא"כ לפי"ז ניחא ג"כ הא דלעיל שתמהו התוס' דהא התם בפסחים (י"ג:) דמיירי בקרבן תודה דהוי קרבן יחיד, באמת אם כבר שחט אינו מחויב לחזור אחר יותר מהודר ושפיר עומדת לזרוק וכל העומד לזרוק כזרוק דמי, אבל הכא בכבשי עצרת דהם קרבן צבור לא אמרינן כל העומד לזרוק כזרוק דמי, כיון דאם מצא נאה הימנה אחר שחיטה אינה עומדת כזרוק.

היוצא לנו, דבקרבן יחיד אין מחויב להדר אחר שמינה בפרט להפסיד קדשים אחרים, א"כ הה"ד דאין מחויב לישאל בקרבן יחיד אף אם ימצא אחרת נאה הימנה, ועי' בשערי תשובה (בהל' חנוכה) שמביא כמה פוסקים דאם כבר הכין עצמו להדליק נרות חנוכה בנרות של שעה, ואח"כ נזדמן לו שמן זית, אינו מחויב להניח את הנרות שעה, כיון דכבר הכין עצמו לנרות שעה, והוא כמש"כ בהקדש קרבן יחיד, דכיון דכבר הכין עצמו להביא קרבן במה שהקדיש אותו, שוב אין מחויב לשאול עלי' אף אם ימצא אחרת נאה הימנה [אך מהתם אין ראי' כ"כ, דהתם הוא במצוות חנוכה דהוא דרבנן, אבל הכא בקרבן דהוא דאורייתא].

★ ★

יא אולם יקשה, כיון דבקרבן ציבור אם ימצא אחרת נאה הימנה פשיטא דמחויבים לשאול עלי', דציבור פשיטא שמחויבין לחזור אחר נאה הימנה כמו במס' ב"ק (ע"ז) לענין פרה אדומה ומנחות (ס"ד), וא"כ איך יכול ללקות בהמיר

